

3rd ChangeLAB Steering Group Meeting and Working group Meeting in Genoa, 12th and 13th January 2006.

On 12 and 13 January the ChangeLAB project held its third full partner meeting in Genoa, Italy, hosted by our Italian partners, Regione Liguria. The two-day meeting was held on the eleventh floor of the Regional offices, with stunning views over the port, but there was little time to admire the view with a packed agenda. The meeting focussed mainly on what we can learn from best practice in the eight partner regions, regarding how best to influence consumer behaviour in the areas of transport, water, energy and waste, following collection of data on about 130 examples from within the region.

The development of an interactive tool, based on this experience, is well under way and looks set to become a useful guide to help practitioners decide which techniques might be more appropriate in certain situations. Before the toolkit is finalised, however, the project will test out the transferability of techniques considered successful, by running seven pilot projects, using the techniques in different countries and even in different sectors e.g. transferring ideas from transport to waste.

A ChangeLAB csapata

The **DUBAI INTERNATIONAL AWARD FOR BEST PRACTICES** to improve the living environment (DIABP) - 2006 Award Cycle

The [Municipality of Dubai](#), United Arab Emirates, and the [United Nations Human Settlements Programme \(UN-HABITAT\)](#), are inviting submissions for the 'Best Practice'

III. ChangeLAB koordinációs és munkacsoport találkozó – Genova, 2006. január 12-13.

A ChangeLAB program harmadik partner találkozáját január 12-én és 13-án rendezte meg a *Ligur Régió* az olaszországi Genovában. A kétnapos találkozót a Régió irodáinak 11-ik emeletén tartották, pompás kilátással a kikötőre – bár a sűrű program mellett a látvány csodálatára nem sok idő jutott. A találkozó központi kérdése az volt, mit hasznosíthat a nyolc partner régió a közlekedéssel, vízzel, energiával és hulladékkal kapcsolatos fogyasztói viselkedés befolyásolásakor abból a 130 legjobb gyakorlati példából, amit a programpartnerek a találkozót megelőzően gyűjtöttek.

Mint megállapították, az adatgyűjtés tapasztalataira építő interaktív döntéstámogató eszköz kidolgozása jó úton halad. A gyakorlati munkában is hasznos segédlet körvonalazódik benne, amely egyes szituációkban segít eldönteni, milyen technikák lehetnek alkalmasabbak a problémák megoldására.

Az eszkörendszer véglegesítése előtt a program hét teszt-programon keresztül fogja a sikeresnek ítélt technikák átvihetőségét ellenőrizni. Az egyes technikák nem csak különböző országokban, hanem eltérő szektorokban is kipróbálásra kerülnek: így például egyes közlekedéssel kapcsolatos ötleteket hulladék-téren is kipróbálnak.

AZ ÉLŐ KÖRNYEZET JAVÍTÁSÁNAK LEGJOBB PÉLDÁI – DUBAI NEMZETKÖZI DÍJ, 2006

A [Dubai Önkormányzat](#) (Egyesült Arab Emírátságok) és az [ENSZ Emberi Települések Programja \(UN-HABITAT\)](#) pályázatot hirdet a 2006-os Nemzetközi Dubai Díj "Legjobb Gyakorlat"-ának elnyerésére. A kiírók a korábbi pályázókat is kérik, küldjék el programjaik fejleményeit, aktualitásait, hogy az adatbázis megfelelő módon kerüljön frissítésre.

További információ: bestpractices@unhabitat.org

A „legjobb gyakorlatok” jelentős hozzájárulással bírnak az élő környezet javítására. Az ENSZ és a nemzetközi közösség meghatározásában olyan

for the 2006 Dubai International Award. Previous submitters are also encouraged to submit updates of their best practices for eventual inclusion in the database.

Contact bestpractices@unhabitat.org for submission guidelines.

Best Practices are outstanding contributions to improve the living environment. They are defined by the United Nations and the international community at large as successful initiatives which:

- Have a demonstrable and tangible impact on improving people's quality of life;
- Are the result of effective partnerships between the public, private and civic sectors of society;
- Are socially, culturally, economically and environmentally sustainable.

Best Practices are promoted and used by the United Nations and the international community as a means of:

- Improving public policy based on what works;
- Raising awareness of decision-makers at all levels and of the public of potential solutions to common social, economic and environmental problems;
- Sharing and transferring knowledge, expertise and experience through networking and peer-to-peer learning.

More information at:

<http://www.sustainabledevelopment.org/awards/awards.htm>

EEA report on "Household consumption and the environment"

The EEA report no. 11/2005 focuses on household consumption and its effects on the environment. The EEA identified four major areas of consumption in terms of expenditure and environmental effects. These areas are consumption of food and drinks; housing; personal travel and mobility and tourism.

After a thorough analysis, the report shows that the effects on environment continue to increase despite new technology that aims to improve efficiency. This is due to the fact that growth in consumption outweighs these gains in efficiency.

Some policy measures can be effective in addressing these issues, such as legal (laws, directives and regulations) and market-based instruments (taxes, tradable permits and subsidy removal) that can enable technological improvements. The report gives some examples of how these measures have been used.

Working towards more sustainable consumption and production is a common challenge which requires action by all stakeholders – public authorities, business and consumers.

To download the report go to:

http://reports.eea.eu.int/eea_report_2005_11/en/EEA_report_11_2005.pdf

sikeres kezdeményezések ezek, amelyek

- kimutatható és kézzelfogható hatással vannak az emberek életminőségének javítására;
- a társadalom köz-, magán- és civil szektorai közötti hatékony partnerség eredményei;
- társadalmi, kulturális, gazdasági és környezeti értelemben is fenntarthatóak.

A legjobb gyakorlatokat az ENSZ és a nemzetközi közösség olyan eszközként támogatja és használja, amelyek

- működőképes példák alapján mozdítják elő a közpolitikát;
- felhívják a különböző szintek döntéshozóinak és a nyilvánosság figyelmét a közös társadalmi, gazdasági és környezeti problémák lehetséges megoldásaira;
- hálózatépítésen és egyenrangú, kölcsönös (peer-to-peer) ismeretszerzésen keresztül osztják meg és továbbítják a tudást, a szakértelmet és tapasztalatot.

További információ:

<http://www.sustainabledevelopment.org/awards/awards.htm>

"Háztartások fogyasztása és a környezet" – az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) beszámolója

Az Európai Környezeti Ügynökség 2005/11. sz. beszámolója a háztartási fogyasztást és ennek környezetre gyakorolt hatását vizsgálja. A költségek és környezeti hatások szempontjából az Ügynökség négy fő területet határozott meg: ételek és italok fogyasztása; lakhatás; személyi utazás és mobilitás; turizmus.

Az alapos elemzést követően a beszámoló kimutatja, hogy a környezetre gyakorolt hatás tovább fokozódik mindazon technológiai újítások ellenére is, amelyek a környezeti hatékonyságot kívánják javítani. Ez annak a ténynek köszönhető, hogy a fogyasztás növekedése a hatékonyság terén elért eredményeknél többet nyom a latba.

Néhány politikai intézkedés – pl. jogi (törvények, direktívák és szabályozások) és piaci eszközök (adók, forgalmazható engedélyek, támogatások megvonása) – hatékonyan célozhatja meg ezeket a kérdéseket. A beszámoló szemléltetésképp bemutat jónéhány példát ezen eszközök használatára.

A fenntartható fogyasztáshoz vezető út olyan közös kihívás, amely minden részes fél közreműködését megkívánja, így a közhatóságokét, a gazdasági szféraét és a vásárlókéét is.

Forrás:

http://reports.eea.eu.int/eea_report_2005_11/en/EEA_report_11_2005.pdf

Estonia takes up the Golden Boot Challenge

The Golden Boot Challenge is a competition designed by Surrey County Council to increase awareness of the issues surrounding school transport, and to encourage children, parents and schools to think seriously about whether coming to school by car is the best option for the children, the parents, the school and the local community.

The Challenge is run as a competition between classes at a school. When the campaign first started in 2002, it ran for four successive Fridays, and children were encouraged to use sustainable means of travel to get to school. Arriving by taxi and sharing a car with at least one other pupil were counted as sustainable, as well as walking, cycling, the use of push-scooters and public transport. The inter-class competition is popular with pupils across Surrey who compete against each other to win the Golden Boot Trophy which is awarded to the class that, over the period, achieves the best change in, or highest level of green travel. Children also adore Freddy, the larger than life fox mascot who visits some schools throughout the campaign

The Challenge has evolved over the past four years, building on the experience and knowledge of both organisers and participants. It has also continually expanded, with 211 schools and over 51,600 pupils registered for the 2006 campaign – almost 4 times the number involved in the initial 2002 scheme. This year has seen the development of the Challenge to four successive weeks where children, staff and parents are still asked to leave the car at home but to do it for a longer period. Sustainability is the real message of the campaign and it is thought that this method will show how easy it is to make green travel a way of life.

Encouraging children to walk or cycle to school promotes a more positive attitude to exercise and develops self-awareness from an early age, as well as improving road skills and building confidence, with practical help from parents and teachers. Pupils are also able to see that choosing green travel is fun and the competition encourages team-building skills amongst classes. The Challenge gives schools an opportunity to demonstrate to children at first hand that leaving the car at home is not only healthy, but also an opportunity for them to communicate with parents and friends and to greet the school day with an energy not seen in those pupils who use the car.

The Golden Boot Challenge has been cited as an example of good practice in the ChangeLAB project and has attracted particular attention from one partner, REC Estonia, who plan to develop a pilot project to test the transferability of this scheme to their own schoolchildren. One of REC Estonia's main aims in participating in the ChangeLAB project was to learn from other partners in the transport sector. The promotion of sustainable transport is a challenge in Estonia, where the increase in car use is one of the highest in Central and Eastern.

Észtország átveszi az Aranycsizma Bajnokságot

Az *Aranycsizma Bajnokság*-ot (Golden Boot Challenge) a Surrey-i Városi Tanács kezdeményezte azzal a céllal, hogy nőjön a „zöld” iskolai közlekedéssel kapcsolatos tudatosság; s hogy rávegyék a gyermekeket, szülőket és iskolákat, fontolják meg, vajon tényleg az autós iskolába járás-e a legjobb opció a gyermekek, a szülők, az iskolák és a helyi közösség számára?

A bajnokság egy iskolán belül, osztályok között zajlik. A kampány első, 2002-es indulásakor négy egymást követő Pénteken zajlott, amelyeken a gyerekeket arra ösztönözték, hogy járjanak fenntarthatóbb módon iskolába. A taxizást és a legalább még egy diákkal való közös gépkocsi használatot épp úgy fenntarthatóként kezelték, mint a gyaloglást, biciklizést, tömegközlekedést vagy rollerozást.

Az Aranycsizma Díj-ért való versengés nagyon népszerű a diákok között Surrey-szerte. A nyertes végül az az osztály, amelyik az adott perióduson belül a legnagyobb változást éri el, vagy pedig a leginkább környezetkímélő módon közlekedik. A gyermekek ugyancsak rajonganak Freddy-ért, az óriás rókabábért, aki a kampány során meglátogatja az iskolákat.

A Bajnokság a szervezők és a résztvevők tapasztalatai alapján az utóbbi években folyamatosan fejlődött, bővült. A 2006-os kampányra a kezdeti, 2002-es program résztvevőinél csaknem négyszer több, immáron 211 iskola és több, mint 51600 tanuló jelentkezett. A Bajnokság idén is négy egymást követő héten tart, a gyerekeket, alkalmazottakat és szülőket pedig ismét arra kéri, hagyják otthon autóikat – ezúttal azonban már hosszabb időre. A kampány igazi üzenete a fenntarthatóság, s valószínűleg a módszer be fogja mutatni azt is, milyen könnyű zöldebbé tenni az életmódunkat és az utazást.

Azzal, hogy a gyerekeket az iskolába járáshoz gyaloglásra és biciklizésre ösztönzik, már egész fiatal kortól népszerűsíti a pozitív hozzáállás gyakorlását, fejleszti az utcai készségeket, az öntudatosságot és magabiztosságot. A gyermekek számára láthatóvá válik, hogy a környezetbarát közlekedés egyszersmind szórakozás is, a vetélkedés pedig csapatépítő készségeket fejleszt az osztályokon belül. A Bajnokság lehetőséget teremt az iskolák számára, hogy első kézből mutathassák be a gyerekek számára: az autók otthon hagyása nem csak egészséges, de lehetőség arra is, hogy többet kommunikáljanak szüleikkel és barátaikkal, s hogy a tanítási napot olyan energiákkal üdvözöljék, ami nem tapasztalható azoknál a tanulóknál, akik autóval járnak.

A ChangeLAB programban gyakran hivatkoznak az Aranycsizma Bajnokságra, mint az egyik legjobb példára. Különösen az egyik partner, a REC Észti Irodája figyelmét keltette fel, amely a közeljövőben

Heidi Hanson, Project Leader for REC Estonia, said, "The ChangeLAB Knowledge Base offers several good examples of initiatives in sustainable transport, but the Golden Boot Challenge fits best with REC Estonia's current activities. REC Estonia has carried out many projects on sustainable development with schoolchildren and schools but up till now none of them has focused solely on transport issues. Therefore the Golden Boot Challenge will enable us to use REC Estonia's existing capacity to adapt the project to local conditions, to test it's transferability to another country and to gain new knowledge and experience". Plans are already underway for the Estonian ChangeLAB partners to witness the Golden Boot Challenge at first hand at the beginning of May, which will also give them the ideal opportunity to discuss their own project plans with the SCC team.

Freddy, a róka arra buzdítja a surrey-i gyerekeket, járjanak rollerrel iskolába

Knowledge Base Workshop report published

By September 2005 the ChangeLAB project had collected over 130 examples of best practice for its Knowledge Base. Towards the end of the month a Workshop was held in Brussels to discuss this data, focussing in particular on: lessons learned; indicators and criteria for success; transferability of success techniques between sectors and/or regions and issues of measurement and monitoring. This technical Workshop marked an important step towards meeting the project's key aim of bringing together some transferable solutions to common problems in influencing consumer behaviour. The report on this Workshop is now available on at: <http://www.changelabproject.org/show.asp?tier=1&pageID=5>

ChangeLAB presented at UK research seminar

The Local Authority Research Council Initiative was set up in 1997 to bring together the research community and local authorities with a view to promoting better informed research and policy in the UK. The organisation holds events and seminars to give the two groups the opportunity to present and discuss issues of common interest. On 15 March 2006 a seminar was held in Manchester, entitled "Climate Change Research into Action". Kate Dracup-Jones, Project

teszt-programban kívánja ellenőrizni alkalmazhatóságát az észti iskolások körében.

A ChangeLAB programban való részvétellel a REC Észti Iroda egyik célja az volt, hogy partnereitől a fenntartható közlekedés területén tanuljon. A fenntartható közlekedés népszerűsítése ugyanis igazi kihívás Észtországban, ahol Közép-Kelet-Európában szinte a leggyorsabban nő a gépkocsi használat. *Heidi Hanson*, a REC Észti Irodájának programvezetője szerint: „A ChangeLAB Tudástár a közlekedési kezdeményezések számos jó példáját felvonultatja, de az Aranycsizma Bajnokság illik legjobban irodánk tevékenységéhez. Számos fenntartható fejlődéssel kapcsolatos programot hajtottunk végre iskolások és iskolák körében már eddig is, de ezek közül egyik sem ösz-szpontosított kizárólag a közlekedésre. Az Aranycsizma Bajnokság lehetővé teszi, hogy a REC Észti Irodájának kapacitásaira építve a helyi körülmények szerint adaptáljuk a programot, hogy ellenőrizzük a program más országokba való átvihetőségét, illetve hogy újabb ismeretekre és tapasztalatokra tegyünk szert.” A tervek szerint első ízben május elején rendezhetik meg az észti Aranycsizma Bajnokság-ot. A ChangeLAB partnerség ideális lehetőséget teremt arra, hogy az észti partnerek megvitassák elképzeléseiket a Surrey-i Városi Tanács csapatával.

Megjelent a Tudástár szeminárium beszámolója

Tudástára számára 2005 szeptemberéig a ChangeLAB program több mint 130 példát gyűjtött össze a legjobb gyakorlati példák köréből. Ezt követően a hónap végén egy brüsszeli szeminárium keretében vitatták meg az összegyűlt tapasztalatokat, az eredményesség mutatóit és követelményeit, a sikertechnikák szektorok és/vagy régiók közötti átvihetőségét, valamint a mérés és monitoring kérdéseit. Az inkább technikai jellegű szeminárium fontos mérföldkő volt a program központi céljának elérésében, azaz a fogyasztási szokások befolyásolásakor tapasztalt problémák máshol is alkalmazható megoldásainak összegyűjtésében.

A szeminárium beszámolója a <http://www.changelabproject.org/show.asp?tier=1&pageID=5> weboldaltól tölthető le.

A ChangeLAB bemutatkozása egy angliai kutatói szemináriumon

A *Helyi Hatóságok Kutatási Központjának Kezdeményezését (LARCI)* 1997-ben alapították a kutatók és a helyi hatóságok közötti hídverés céljából, hogy elősegítsék az Egyesült Királyságban a kutatás és a politika alaposabb tájékozottságát. A szervezet különböző eseményeket és szemináriumokat szervez, ahol a két csoport képviselői lehetőséget kapnak a az őket érdeklő témák bemutatására és megvita-

Coordinator, was invited to present ChangeLAB at this event, as an example of work being carried out by local authorities which would be of interest to the research community. The event provided an ideal opportunity to bring the EU project to the attention of UK researchers, who all appeared to agree that whatever scientific solutions we may develop, or scenarios we may be able to build, changing behaviour is fundamental if we are to properly address the issue of future climate change.

For more information on LARCI see <http://www.larci.org.uk/>

ChangeLAB at the 16th National Conference of Hungarian Environmental and Nature Conservation NGOs

On March 10-12 ChangeLAB partners presented the project at the 16th National Conference of Hungarian Environmental and Nature Conservation NGOs in Veszprem, Hungary. As well as providing basic information on the project, through posters and flyers, REC HO gave participants the opportunity to try out the Technique Planner – one of the most important outputs of the project, which is being developed to support practitioners in planning future sustainable consumption projects. Participants were able to go through the planner step by step, understand the theory behind it, and give comments based on their real life experience. As such feedback is important to ensuring that this is a valuable tool, similar opportunities for getting the "users' view" are envisaged in the future. If you are interested in the development of the ChangeLAB Technique Planner, please feel free to contact the Project Coordinator, Kate Dracup-Jones, or sign up for the ChangeLAB newsletter.

tására. 2006. március 15-én Manchesterben „Klímaváltozás – kutatás és akció” címmel rendeztek szemináriumot. Kate Dracup-Jones program-koordinátor is meg-hívást kapott az eseményre, amely jó alkalom volt arra, hogy felkeltsek az angliai kutatók figyelmét a ChangeLAB programra. Ők mindannyian egyet értettek abban, hogy bármilyen tudományos megoldás vagy foratókönyv is szülessen, a viselkedés megváltoztatása alapvető fontosságú a klímaváltozás jövőbeni hatékony kezelésének szempontjából.

További információ a LARCI-ról:

<http://www.larci.org.uk/>

A ChangeLAB a Környezet- és Természetvédő Szervezetek XVI. Országos Találkozásán (OT 2006)

Március 10-12-én a magyarországi ChangeLAB partnerek Veszprémben mutatták be a programot, a *Környezet- és Természetvédő Szervezetek XVI. Országos Találkozásán*. Az érdeklődők poszterek és szórólapok segítségével szerezhettek alapvető információkat a projektről. Emellett lehetőséget kaptak rá, hogy kipróbálják a program egyik legfontosabb „termékének”, az interaktív döntés támogató eszköznek az első verzióját. Az eszköz célja az, hogy a fenntartható fogyasztási programok megtervezésekor a szakemberek számára támogatást nyújtson. Az érdeklődők lépésről lépésre ismerkedhettek meg az eszközzel, ismerhették meg elméleti hátterét, illetve kommentálhatták azt valós tapasztalataik alapján. Az ilyen visszajelzések fontosak, hogy bizonyosak lehessünk az eszköz hasznos mivoltában – hasonló alkalmakra, a használók véleményének megismerésére a jövőben is számítunk.

Amennyiben bővebben is érdeklődik a ChangeLAB technika-tervezőjének fejlesztése iránt, kérjük keresse Kate Dracup-Jones program-koordinátort, vagy iratkozzon fel a ChangeLAB hírlevelére.

get in touch!

If you are or represent:

- an EU institution
- a national government interested in seeing what can be achieved at the local level
- a regional or local authority
- a NGO interested in changing behaviour
- a research community
- a think tank
- a community group

You can:

- visit our **web site**, which contains more information about what we have already done
- **subscribe to our mailing list** via the website and you will receive the newsletter and updates on events and activities related to "changing behaviour" topics
- **send us information about your activities**

Csatlakozzon!

Amennyiben Ön munkatársa, képviselője egy

- EU-s intézménynek;
- nemzeti kormányzatnak, amely érdekelt abban, hogy lássa, mi érhető el helyi szinten;
- regionális vagy helyi hatóságnak;
- a viselkedés megváltoztatásában érdekelt civil szervezetnek;
- kutatócsoportnak;
- „think-tank”-nek;
- közösségi csoportnak,

kérjük

- **látogassa meg weboldalunkat**, hogy több információhoz jusson eddigi lépéseinkről;
- **iratkozzon fel levelezőlistánkra a weboldalunkon**, hogy megkapja hírlevelünket, s hogy friss információkhoz jusson a „viselkedés-változtatás”-sal kapcsolatos eseményekről, tevékenységekről;
- **küldjön** számunkra **információt** tevékenységéről, tevékenységeikről.

For further information on CHANGELAB, please contact

Kate Dracup-Jones
Project Coordinator Surrey County
Council
Tel: 020 8541 7430
E-mail: kate.dracup-
jones@surreycc.gov.uk

További ChangeLAB információkért kérjük, forduljon munkatársunkhoz:

Alessandra Pala
ChangeLAB projektvezető
Közép- és Kelet-európai Regionális
Környezetvédelmi Központ
Telefon: +36 26 504000 / 309-es mellék
E-mail: apala@rec.org

www.changelabproject.org

North East South West
INTERREG IIC

This project is part-funded by the Interreg IIC programme. INTERREG IIC is an EU programme that helps Europe's regions form partnerships to work together on common projects. By sharing knowledge and experience, these partnerships enable the regions involved to develop new solutions to economic, social and environmental challenges. There are 264 INTERREG IIC projects running, involving more than 2600 local and regional actors from 50 countries; 20 percent of these are from the new EU Member States.

A ChangeLAB részbeni támogatója az INTERREG IIC, az Európai Unió programja az európai régiók közti kapcsolatok létrehozásának, valamint közös programjaik támogatására. Az ismeretek és tapasztalatok megosztásával ezek a partnerségek képessé teszik a résztvevő régiókat a gazdasági, társadalmi és környezeti kihívásokra adható új megoldások kidolgozására. Jelenleg 264 INTERREG IIC program fut, 50 ország több mint 2600 helyi és regionális szereplőjét megmozgatva, amelyeknek 20%-a az EU új tagállamaiból kerül ki.

